

Gutekorn kompetensutveckling 27 nov 2019

Program

Vi startar med fika

presentationer av vilka vi är

Stefan har fm passet och presenterar viktiga aspekter på kvalitetsarbetet med spannmålsodling

Att inte falla igenom som utsädesodlare på grund av inblandning av annan art

F-material bevarande av sort samt ta fram **utsäde**

A-stamutsäde till pr Certifikatutsäde för produktion av **bruksutsäde**

B-basutsäde för produktion av **certifikatutsäde**

C, C1 produktion av **stamutsäde eller bruksutsäde**

C2 Avsett för bruksutsäde och inte för produktion av nytt utsäde

Viktigt ta reda på vilka kvaliteter Gutekorn har och vilka kvantiteter och att hålla isär dessa framöver
Speltsorterna m skal på tål längre lagring än nakna /typ borstvet

Gutekorn behöver bestämma vem som gör vad

Placera ut små mängderna för bevarande

Viktigt hitta en duktig utsädesodlare

Bra med viss spridning på olika gårdar av de sorter som ska bevaras

Sten har grundutsädet i en frys fn ca 100 kg + det som är uppförökat ca 20 sorter
finns ner till 0,3 kg

Kräver råttfritt det som är större partier i säck

Problem ffa var man som odlare lagrar?

Titta på bilderna och försök förstå hela kedjan

Utsädesodling

Noggrannhet

Flyghavrefritt

Växtföljd

Lagringsmöjligheter

Flera odlare av samma sort

Flera Fält

Behovet av utsäde (planering)

Så går det till:

Kontroll av utsäde tex Erik Kallings

Fältbesiktning ev ombesiktning

Rapport SJV

Analys vid mottagning

Analys vid packning

Flyghavre undvikas!

Inblandning annan art finns gränsvärden (se bilder)
Orsaker till inblandning kan vara många

Utsädet

Kontroller
Fältbesiktningar
Plockning
Spannmålsanläggningen

Gör rent såmaskiner och lagringsfickor m tryckluft!

Förfrukt viktigt veta vad som gäller för vilka sorter

besvärligt korn, råg rågvete i höstveten Vete rågvete i vårsäd
lättare arter mm

Jordbearbetning

Spill så lite som möjligt
Stubbearbeta direkt efter tröskning
Plöj noga med förplog/skumvinge
Ingen minimerad jordbearbetning

Sådd

Kontrollera såmaskin så att den är fri från främmande kärnor
Inga främmande kärnor under säcken
Utsädesodling tydligt avgränsad från intilliggande skiften etc

Främmande art/ogräs
åkerrättika
snärjmåra svårrensade

Renkavle ett gissel kan spridas med stallgödsel och sprids snabbt

Pgav maskinsamverkan!
Höstgroende/i höstsäd

Inte stubbearbeta efter tröskning

Skörd

Rengöring av tröskan
Kontroll av vagnar
Kontroll av intaget på lagringsplatsen

Lagring

Kontroll allt ska vara tätt
Använd loggbok

Det viktigaste arbetet är att sortera bevarandesorterna, mängderna

Växtföljd

Tänk på förfrukten
Höst och vårvarianter
ogräsförekomst
Näringsämnen

Variation i växtföljd och vår/höstsådd

Utsäde

skit in skit ut
Analysera
etc

Odling

Inga växtrester i ytan helst plöjning
Så vid rätt tidpunkt
håll ogräs borta
skörd i rätt tid
stubbearbeta direkt efter skörd

för att undvika svampar

All kulturspannmål räknas som brödvete

Kvävetillskott behövs men har bättre förmåga än moderna veten att ta upp mineraler som finns
de flesta odlare gödslar inte utan har vall i växtföljden

Radhackning kan löna sig i spannmål med rätt maskin
Flamning en utmaning före uppkomst av huvudgröda

Certifierat utsäde skall ha minst 85% grobarhet

Renhetskrav i ett C2 utsäde (bruksutsäde) är 20 frön av andra arter därav högst 14 stråsäd per kilo

Tillåtna betningsmedel i Ekologisk odling mot svamp
Cedomon bakteriepreparat vår
Cerall bakteriepreparat höst
Temoseed sanering m vattenånga

Stinksot och dvärgstinksot problem med jämna mellanrum på kulturspannmål

Dvärgstinksot markbunden överlever 10-15 år minst ANALYSERA utsädet

Går sällan på vårvete

Skörd o lagring skörda vid högre vattenhalt torka långsamt

Mögel

14% vattenhalt optimalt

Skadedjur

Ett rikt odlingslandskap och mångfald viktigt

Gunilla Lexell informerar

SLU driver ett stort projekt om 11 miljoner och 3 år kring kulturspannmålens framtid

Framtidens Mat, SLU Formas pengar

se särskild artikel om det på Gutekorn hemsida

European diversity wheat seminar

Sten Rosvall pratar om en resa till Danmark Nordisk Spannmålskonferens (350 deltagare, odlare och bagare, mjölnare, mälterier, bryggerier,) veckan efter Midsommar

European diversity wheat seminar i Rönne Danmark, Lantbruksuniversitetet för ekoproduktion, 400 sorter vete från världen testas o korsas hos bland annat Anders Borgen som är genetiker med målet att få motståndskraftiga och jämnt avkastande till våra jordar med moderna metoder genom selektering

samt besök hos ekologisk specialkorn Pressfoss Norge

Nya sorter ny teknik för det nya klimatet.

Stor del av världens protein kommer från vete,

Vad är en kultursort?

När en bonde är ansvarig odlar den och till platsen och klimatet

Nya kultursorter växer fram ur gamla

Evolutionära sorter

Genom åren har man tappat en massa sorter som är värda att återuppta igen

som inte är klonade, såsom de moderna som helt behärskas av de stora aktörerna

De gotländska sorterna i fokus för Stens del under konferensen och mötet med andra odlare

10-15 odlare aktieägare som hyr en kvarn och lager och packeri i Norge

Aurion bageriet i Danmark har fått till Kornets Hus, Jörn Ussing vill dra sig tillbaka och satsar gemensamt på med 11 miljoner för utveckling av olika sektorer

Var är Gotlands kulturspannmålscentrum? Med museum, nutid och framtid

Diskussion kring olika statusmarkörer som håller på att förändras

samt vilken typ av odlare man vill vara framöver för att öka intäkterna till odlaren

Marknaden för kulturspannmål ökar i Sverige

Klimatförändringarna variationerna betyder att tåligheten hos de gamla sorterna kommer tillbaka

Lagringsmöjligheterna jätteviktiga för framtida odling

Vi är långt ifrån att få in produkterna på Coop och Maxi mm

Kanske en egen butik

REKO ringar kan vara idé, EKO Gotland goes Stockholm eller dylikt

Gotland som varumärke men ingredienserna?

Diskussion kring hur man kan gå vidare hur man ska tänka

Vår inre marknad är väldigt liten men det finns andra som vill ha våra produkter,

Sten lämnar över till sonen Björn som vill utveckla

Lagring o torkning räcker inte till alla ändå

Någon måste hålla i helheten, volymerna av olika sorter, lagring och försäljning

malbar vara 6 kr

utsäde 10 kr

Kvarnen i Havdhem kan ta hand om en del lagring framöver, rätt mycket, en skalmaskin behövs för att klara ekvationen kostnad ca 200-250 000

finns det medel någonstans, primärproduktion har en del medel kvar i Landsbygdsprogrammet 40% ev stöd för enskild företagare

Exemplet Västgötarna igen hur man kan göra aktieägare för lagring o skalning

Priser 3,50 per kilo,

Kan det tänkas att ett nytt koncept kring Havdhems kvarn med insatser kan lösa problemet?

Vilka odlare finns det framöver

Flera odlare är intresserade om detta kan lösas

QR kod på påsarna som hänvisar till Receiptsidan

Flera träffar kring sådana diskussioner behövs

Pedagogiskt problem för Restauranger, odlare, konsumenter, bagare

Odlingskalkyler behövs för kulturspannmål, vilka fördelar finns med kultursorter,

Erfarenhetsutbyte

Material som info och kursunderlag för att få in fler

Tjäna pengar på Kulturspannmål

Finns material att plocka från
Smakord
referat o bilder från arbete med Grythyttan

Studieresa till Grüne Woche i januari tex

Återkoppla till Gunilla Lexell
Lägg upp bilderna och ett referat på Gutekorn att länka till

Slutsatser från mötet/seminariet:

Det krävs fler nätverksmöten för att hålla liv i Gutekorn och hitta nya odlare

Diskutera fram vem som gör vad i kedjan

F-material bevarande av sort samt ta fram **utsäde**

A-stamutsäde till pr Certifikatutsäde för produktion av **bruksutsäde**

B-basutsäde för produktion av **certifikatutsäde**

C, C1 produktion av **stamutsäde eller bruksutsäde**

C2 Avsett för bruksutsäde och inte för produktion av nytt utsäde

Viktigt ta reda på vilka kvaliteter Gutkorn har och vilka kvantiteter och att hålla isär dessa framöver
Speltsorterna m skal på tål längre lagring än nakna /typ borstvete

Gutekorn behöver bestämma vem som gör vad

Placera ut små mängderna för bevarande

Viktigt hitta en/flera duktiga utsädesodlare

Bra med viss spridning på olika gårdar av de sorter som ska bevaras

Sten har grundutsädet i en frys fn ca 100 kg + det som är uppförökat ca 20 sorter
finns ner till 0,3 kg

1. Föreningens uppgift är att bevara sorterna och producera utsäde som säljs till odlarna som ska vara medlemmar

2. en annan sammanslutning alt. Aktiebolag behövs för att klara investering av lagring och ev. skalning inför försäljning (skulle kunna vara i samarbete med Havdhems kvarn samt inköp av gemensam skalmaskin)

3. Odling av bruksutsäde samt försäljning av denna sköts av odlarna själva

Behov:

Ytterligare nätverksmöten behövs för att jobba vidare med dessa frågor över tid 1-5 år

Har Länsstyrelsen möjlighet att ta på sig det arbetet?

Finns det medel att betala fler utbildningsdagar eller workshops för odlare och restauranger samt att köpa in externa kompetenser att sammanställa material kring sortmaterialet, de olika sorternas kvaliteter, smakord och en del recept?

Antecknade Riina Noodapera
Hushållningsällskapet/Gutekorn